

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, RIBARSTVA I RURALNOG RAZVOJA

644

Na temelju članka 17. stavka 3. Zakona o hrani (»Narodne novine« broj 46/07, 155/08) ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja donosi

PRAVILNIK

O NAVOĐENJU HRANJIVIH VRIJEDNOSTI HRANE [\[1\]](#)

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom propisuje način navođenja hranjivih vrijednosti hrane namijenjene:

- isporuci krajnjem potrošaču;
- opskrbi ugostiteljskih objekata, kantina, bolnica, dječjih vrtića, škola, ustanova socijalne skrbi i drugih sličnih subjekata u poslovanju s hranom koji hranu nude krajnjem potrošaču za izravnu konzumaciju.

(2) Odredbe ovoga pravilnika ne primjenjuju se na:

- prirodne mineralne vode ili druge vode namijenjene konzumaciji te
- dodatke prehrani.

(3) Odredbe ovoga Pravilnika primjenjuju se ne dovodeći u pitanje odredbe Pravilnika o hrani za posebne prehrambene potrebe (»Narodne novine« broj 78/08) [\[2\]](#).

Članak 2.

(1) Navođenje hranjivih vrijednosti hrane nije obvezno, osim za hranu kod koje se kod označavanja, prezentiranja ili reklamiranja, isključujući generičko reklamiranje, pojavljuje prehrambena tvrdnja.

(2) Dozvoljeno je navoditi samo prehrambene tvrdnje koje se odnose na energetska vrijednost i hranjive tvari iz članka 3. stavka 1. podstavka 1.b) ovoga Pravilnika te tvari koje pripadaju u jednu od skupina tih hranjivih tvari.

(3) Kada je navedena prehrambena tvrdnja za tvari koje pripadaju u jednu od skupina hranjivih tvari koje su navedene u članku 4. stavku 1. i 3. ovoga Pravilnika, obvezno je njihovo označavanje.

(4) Navođenje hranjive tvari i njezine količine ne smatra se prehrambenom tvrdnjom ukoliko je isto propisano posebnim propisima.

(5) Kod nezapakirane hrane odnosno hrane koja se pakira na mjestu prodaje na zahtjev potrošača ili bez njega, a koja se prodaje krajnjem potrošaču ili subjektu u poslovanju s hranom iz članka 1. stavka 1. podstavka 2. ovoga Pravilnika, hranjive vrijednosti hrane, sukladno uvjetima iz ovoga Pravilnika, navode se u popratnom dokumentu i moraju se dati na uvid potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

Članak 3.

Pojmovi u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

– »navođenje hranjivih vrijednosti hrane« je navođenje podataka koji se odnose se na:

a) energetske vrijednosti hrane;

b) sljedeće hranjive tvari:

– bjelančevine

– ugljikohidrati

– masti

– vlakna

– natrij

– vitamini i minerali navedeni u Prilogu 1. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio i prisutni u značajnoj količini kako je definirano u istome Prilogu.

– »prehrambena tvrdnja« je svaka tvrdnja koja pri prezentiranju ili reklamiranju hrane tvrdi, navodi na zaključak ili upućuje da hrana ima određena hranjiva svojstva uvjetovana:

a) energetske vrijednosti koja može biti prirodna, smanjena, povećana ili je nema i/ili

b) hranjivim tvarima koje mogu biti prirodno prisutne, dodane, oduzete ili nisu prisutne;

– »bjelančevine« podrazumijevaju količinu bjelančevina izračunatu prema formuli: bjelančevine = ukupni dušik po Kjeldahlovoj metodi x 6,25;

– »ugljikohidrati« podrazumijevaju sve ugljikohidrate koji se prerađuju metabolizmom čovjeka, uključujući i poliole;

– »šećeri« podrazumijevaju sve monosaharide i disaharide zastupljene u hrani, osim poliola;

– »masti« podrazumijevaju ukupne lipide uključujući i fosfolipide;

– »zasićene masne kiseline« podrazumijevaju masne kiseline bez dvostruke veze;

- »*jednostruko nezasićene masne kiseline*« podrazumijevaju masne kiseline sa cis dvostrukom vezom;
- »*višestruko nezasićene masne kiseline*« podrazumijevaju masne kiseline sa cis, cis-metilen prekinutim dvostrukim vezama;
- »*vlakna*« čine tvari navedene u Prilogu 2. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio;
- »*prosječna vrijednost*« je vrijednost koja najbolje predstavlja količinu hranjive tvari sadržanu u određenoj hrani, uz dopuštena odstupanja obzirom na sezonsku promjenjivost, način konzumacije i ostale čimbenike koji mogu prouzrokovati variranje stvarne vrijednosti.

II. POSEBNE ODREDBE

Članak 4.

(1) Kod navođenja hranjive vrijednosti hrane, navode se podaci iz skupine 1 ili 2, prema sljedećem redoslijedu:

a) Skupina 1:

- energetska vrijednost hrane
- količina bjelančevina, ugljikohidrata i masti; ili

b) Skupina 2:

- energetska vrijednost hrane
- količina bjelančevina, ugljikohidrata, šećera, masti, zasićenih masnih kiselina, vlakana i natrija.

(2) Kada prehrambena tvrdnja upućuje da hrana sadrži šećere, zasićene masne kiseline, vlakna ili natrij, navode se podaci iz skupine 2.

(3) Kod navođenja hranjivih vrijednosti hrane, može se navesti i podatak o količini jedne ili više od sljedećih tvari:

- škroba
- poliola
- jednostruko nezasićenih masnih kiselina
- višestruko nezasićenih masnih kiselina
- kolesterola

– bilo kojeg minerala ili vitamina ako se nalaze u značajnijoj količini kako je definirano u Prilogu 1. ovoga Pravilnika.

(4) Kada je navedena količina višestruko nezasićenih masnih kiselina i/ili jednostruko nezasićenih masnih kiselina i/ili kolesterola, mora se navesti i količina zasićenih masnih kiselina, što se ne smatra prehrambenom tvrdnjom.

Članak 5.

Energetska vrijednost koja se navodi izračunava se korištenjem sljedećih faktora preračunavanja:

- ugljikohidrati (osim poliola) 4 kcal/g – 17 kJ/g
- polioli 2,4 kcal/g – 10 kJ/g
- bjelančevine 4 kcal/g – 17 kJ/g
- masti 9 kcal/g – 37 kJ/g
- alkohol (etanol) 7 kcal/g – 29 kJ/g
- organske kiseline 3 kcal/g – 13 kJ/g
- salatrim (struktuirani triglicerid niže
energetske vrijednosti) 6 kcal/g – 25 kJ/g
- vlakna 2 kcal/g – 8 kJ/g
- eritritol 0 kcal/g – 0 kJ/g.

Članak 6.

(1) Energetska vrijednost i količina hranjivih tvari ili njihovih sastojaka u hrani izražavaju se brojčano u sljedećim jedinicama:

- energetska vrijednost kJ i kcal
- bjelančevine (g)
- ugljikohidrati (g)
- masti (g)
- natrij (g)
- vlakna (g)
- kolesterol (mg)

– vitamini i minerali jedinice navedene u Prilogu 1. ovoga Pravilnika.

(2) Podaci iz stavka 1. ovoga članka:

– moraju se izraziti za količinu od 100 g ili 100 ml;

– mogu se izražavati i po obroku, ako je hrana označena podatkom o količini koju čini jedan obrok ili podatkom o broju obroka sadržanih u pretpakovini.

(3) Brojčane vrijednosti su prosječne vrijednosti koje se temelje na:

– analizi hrane koju provodi proizvođač;

– izračunu prema poznatim ili stvarnim prosječnim vrijednostima upotrijebljenih sastojaka;

– izračunu prema općenito utvrđenim i prihvaćenim podacima.

(4) Podaci koji se navode odnose se na proizvod koji se stavlja na tržište. Tamo gdje je to primjenjivo, podaci se mogu odnositi na hranu pripremljenu za konzumaciju, pod uvjetom da su dane jasne upute za upotrebu.

(5) Podaci o vitaminima i mineralima moraju dodatno biti izraženi u postotku dnevno preporučene količine (RDA) dane u Prilogu 1. ovoga Pravilnika za količine iz stavka 2. ovoga članka.

(6) Postotak dnevno preporučene količine (RDA) za vitamine i minerale može se prikazati u grafičkom obliku.

Članak 7.

(1) Podaci o šećerima i/ili poliolima i/ili škrobu, navode se odmah nakon navođenja količine ugljikohidrata i to na sljedeći način:

– ugljikohidrati (g)

od toga:

– šećeri (g)

– poliola (g)

– škrob (g).

(2) Podaci o količini i/ili vrsti masnih kiselina i/ili kolesterola, navode se odmah nakon navođenja ukupne količine masti na sljedeći način:

– masti (g)

od toga:

- zasićene masne kiseline (g)
- jednostruko nezasićene masne kiseline (g)
- višestruko nezasićene masne kiseline (g)
- kolesterol (mg).

Članak 8.

Podaci o hranjivim vrijednostima hrane, propisani ovim Pravilnikom moraju biti čitki i neizbrisivi na uočljivom mjestu na ambalaži, a navode se:

- u tabelarnom obliku, znamenkama poravnatim u stupce; ili
- nanizani u liniji, ukoliko nema dovoljno raspoloživog prostora za tabelarni oblik.

III. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane (»Narodne novine« broj 60/08, 74/08).

(2) Hrana označena prema propisu iz stavka 1. ovoga članka može se nalaziti na tržištu do 31. listopada 2012. godine.

Članak 10.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/09-01/43

Urbroj: 525-13-2-0493/09-1

Zagreb, 26. veljače 2009.

Ministar
mr. sc. Božidar
Pankrećić, v. r.

PRILOG 1.

Vitamini i minerali koji se mogu navoditi i njihove preporučene dnevne količine (RDA):

Vitamin A µg	800	Klor mg	800
Vitamin D µg	5	Kalcij mg	800

Vitamin E mg	12	Fosfor mg	700
Vitamin K µg	75	Magnezij mg	375
Vitamin C mg	80	Željezo mg	14
Tiamin mg	1,1	Cink mg	10
Riboflavin mg	1,4	Bakar mg	1
Niacin mg	16	Mangan mg	2
Vitamin B6 mg	1,4	Florid mg	3,5
Folna kiselina µg	200	Selen µg	55
Vitamin B12 µg	2,5	Krom µg	40
Biotin µg	50	Molibden µg	50
Pantotenska kiselina mg	6	Jod µg	150
Kalij mg	2000		

Značajnom količinom smatra se količina koja iznosi 15 % od preporučene dnevne količine navedene u ovom Prilogu, a sadržana je u 100 g ili 100 ml ili u jednoj pretpakovini, koja se stavlja na tržište, a koja sadrži jedan obrok ili više obroka od kojih je samo jedan obrok preporučen za dnevnu konzumaciju.

PRILOG 2.

Definicija tvari koje čine vlakna

Vlakna čine polimeri ugljikohidrata sa tri ili više monomernih jedinica koja nisu probavljiva niti se apsorbiraju u tankom crijevu, a pripadaju u jednu od sljedećih kategorija:

- jestivi polimeri ugljikohidrata prirodno prisutni u hrani;
- jestivi polimeri ugljikohidrata dobiveni fizikalnim, enzimskim ili kemijskim postupkom iz sirovine i koji imaju znanstveno dokazan pozitivan fiziološki učinak na organizam;
- jestivi sintetski polimeri ugljikohidrata koji imaju znanstveno dokazan pozitivan fiziološki učinak na organizam.

[1] Pravilnikom se preuzimaju odredbe Direktive Vijeća 90/496/EEZ od 24. rujna 1990. o obilježavanju hranjive vrijednosti prehrambenih proizvoda koja je dopunjena Direktivom Komisije 2003/120/EC od 05. prosinca 2003. i Direktive Komisije 2008/100/EC koja nadopunjuje Direktivu Vijeća 90/496/EEZ o označavanju hranjivih vrijednosti hrane u pogledu preporučenih dnevnih količina, faktora preračunavanja energetske vrijednosti i definicije

[2] Pravilnikom su preuzete odredbe Direktive Vijeća 89/398/EEZ od 3. svibnja 1989. o usklađivanju zakona država članica u vezi s hranom za posebne prehrambene potrebe.

